

XXI. strokovni posvet

Šola za ravnatelje

RAVNATELJIC IN
RAVNATELJEV
OSNOVNEGA
ŠOLSTVA

Gradivo za udeležence

Grand hotel Bernardin, Portorož

12.-13. november 2012

XXI. STROKOVNO SREČANJE RAVNATELJIC IN
RAVNATELJEV OSNOVNEGA ŠOLSTVA
Gradivo za udeležence srečanja

Uredila: Petra Weissbacher

Izdala in založila: Šola za ravnatelje

Odgovorna oseba: Andrej Koren

Oblikovanje: B&S d.o.o.

Tisk: Littera Picta d.o.o.

Naklada: 450

Kranj, 2012

© 2012 Šole za ravnatelje

Publikacija je financirana iz sredstev Evropskega socialnega sklada.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Šola za ravnatelje

XXI. strokovni posvet

RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV OSNOVNEGA ŠOLSTVA

Gradivo za udeležence

12.-13. november 2012

XXI. strokovno srečanje ravnateljic in ravnateljev osnovnega šolstva je pripravljeno v okviru projekta Vseživljenjsko učenje ravnateljev – usposabljanje za vodenje šol in vrtcev II.

PROGRAMSKI ODBOR

- Mojca Škrinjar, Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, *vodja programskega odbora*
- Andreja Barle Lakota, Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport
- Andrej Koren, Šola za ravnatelje

ORGANIZACIJSKI ODBOR

- Petra Weissbacher, Šola za ravnatelje, vodja organizacijskega odbora
- Eva Valant, Šola za ravnatelje
- Nataša Bucik, Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport

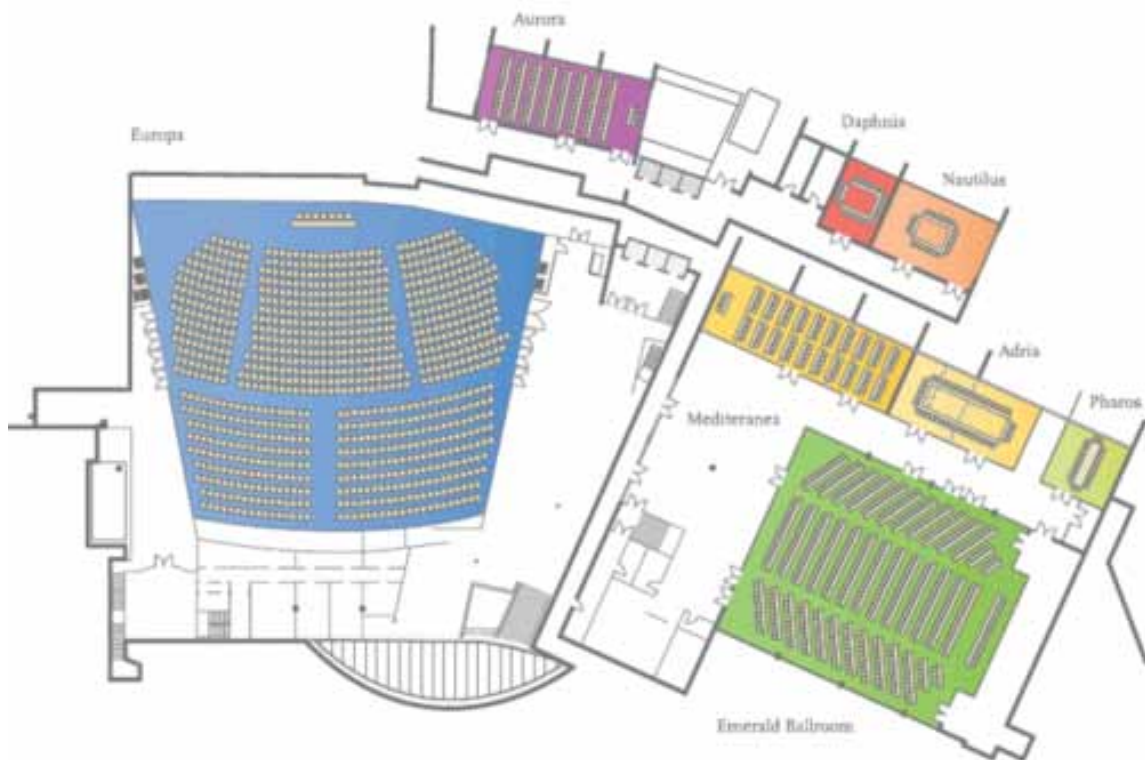
KAZALO

Tloris	3
Program srečanja	4
Plenarna predavanja	7
Delavnice	34
Kultura se predstavi	51
Zapiski	56

TLORIS

Kongresni center Grand hotela Bernardin:

- dvorane v 11. nadstropju: Emerald, Mediteranea, Adria
- dvorane v 12. nadstropju: Europa A-D

XI. STROKOVNO SREČANJE
RAVNAATELJIC IN RAVNAATELJEV OSNOVNEGA ŠOLSTVA
Gradivo za udeležence

PROGRAM

Plenarna predavanja bodo potekala v dvorani Emerald, v 11. nadstropju.

PONEDELJEK, 12. 11. 2012

11.00–11.30	Uvodni pozdrav in nagovor	dr. Žiga Turk , minister
11.30–12.30	Profesionalizem in kakovost: vidiki koordinacije v šolstvu	dr. Matej Makarovič , Fakulteta za uporabne družbene študije v Novi Gorici
12.30–14.00	Odmor	
14.00–14.45	Vrednote v osnovni šoli	dr. Jože Trontelj , Univerzitetni klinični center v Ljubljani in Slovenska akademija znanosti in umetnosti
14.45–15.15	Zunanja evalvacija za ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti	dr. Andrej Koren , Šola za ravnatelje
15.15–15.45	E-učbeniki	mag. Gregor Mohorčič , Zavod RS za šolstvo
15.45–16.00	Pomen lokalno pridelane hrane in vključevanje kmetijstva v pedagoško delo šol	dr. Martina Bavec , Ministrstvo za kmetijstvo in okolje
16.00–16.30	Odmor	
16.30–17.30	Delavnice	
17.30–18.00	Odmor	
18.00	Svečana seja zbora Združenja ravnateljic in ravnateljev osnovnega šolstva Slovenije	Združenje ravnateljic in ravnateljev osnovnega in glasbenega šolstva Slovenije
20.00	Večerja z družabnim srečanjem	Restavracija v 10. nadstropju

Na razstavnih prostorih se bodo predstavili:

- zavodi s področja kulture v okviru Kulturnega bazarja,
- Ministrstvo za kmetijstvo in okolje,
- Centri šolskih in obšolskih dejavnosti,
- CMEPIUS – mednarodna mobilnost,
- Zavod RS za šolstvo – založba in e-učbeniki.

TOREK, 13. 11. 2012		
9.00–9.30	Etika in odgovornost v delovanju šol	Mojca Škrinjar , državna sekretarka
9.30–10.00	Nasilje v družini: priporočila za delo v vzgojno-izobraževalnih zavodih, centrih za socialno delo in policiji	mag. Erika Rustja , Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, mag. Simona Svetin Jakopič , Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Neža Miklič , Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, Marjan Gorup , OŠ Prežihovega Voranca Ljubljana
10.00–10.30	Šola kot prostor sooblikovanja nacionalne jezikovne politike	Bronka Straus , Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport
10.30–11.00	Finančna pismenost mladih v družbi sprememb	Mojca Šircelj , Davčni urad Republike Slovenije
11.00–11.30	Odmor	
11.30–12.30	Delavnice – ponovitev	
12.30–12.45	Odmor	
12.45–13.45	Delavnice – ponovitev	
13.45–14.00	Odmor	
14.00–15.00	Okrogla miza s predstavniki Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport	Mojca Škrinjar , državna sekretarka, Alen Kofol , direktor Direktorata za predšolsko vzgojo in osnovno šolstvo, Boris Zupančič , vodja Sektorja za osnovno šolstvo, in sodelavci

Delavnice

Delavnice bodo izvedene trikrat:

- ponedeljek, 12. november 2012, 16.30–17.30
- torek, 13. november 2012, 11.30–12.30
- torek, 13. november 2012, 12.45–13.45

Dvorana	Delavnica	Izvajalci
Europa C, 12. nadstropje	Spremljanje in spodbujanje razvoja bralne pismenosti	dr. Fani Nolimal , mag. Milena Kerndl , Sandra Mršnik , mag. Barbara Lesničar , Zavod RS za šolstvo
Europa D, 12. nadstropje		dr. Nataša Potočnik , Urška Margan , mag. Vida Gomivnik Thuma , dr. Stanka Preskar , Zavod RS za šolstvo
Adria, 11. nadstropje	Zgodnje učenje in poučevanje tujih jezikov v 1. vzgojno-izobraževalnem obdobju	dr. Karmen Pižorn , Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani, mag. Katica Pevec Semec , Zavod RS za šolstvo
Emerald, 11. nadstropje		dr. Saša Jazbec in dr. Alja Lipavic Oštir , Filozofska fakulteta, Univerza v Mariboru
Mediterranea, 11. nadstropje	Vključevanje kulture v vzgojno-izobraževalnem procesu	dr. Robi Kroflič , Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, mag. Barbara Kelbl , Kinodvor, Vlado Pirc , Zavod RS za šolstvo, mag. Nataša Bucik in Nada Požar Matijašič , Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport

Delavnici bosta izvedeni enkrat

Dvorana	Termin	Delavnica	Izvajalci
Europa A, 12. nadstropje	ponedeljek , 12. november, 16.30–17.30	Šole s prilagojenim programom	mag. Polona Šoln Vrbinc , Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport
	torek , 13. november, 11.30–12.30 in nadaljevanje 12.45–13.45	Glasbeno šolstvo	Marija Gregorc , Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport

PLENARNA PREDAVANJA

dr. Matej Makarovič, Fakulteta za uporabne družbene študije v Novi Gorici

PROFESIONALIZEM IN KAKOVOST: VIDIKI KOORDINACIJE V ŠOLSTVU

Kompleksnost ...

- Živimo v izrazito kompleksni družbi, opravka imamo s kompleksnimi problemi – od makro do mikro ravni.
- Kompleksnost si lahko predstavljamo kot diferenciacijo:
 - segmentarna diferenciacija (regije, občine, podjetja, organizacije ...)
 - funkcionalna diferenciacija (politika, gospodarstvo, znanost, umetnost, religija, mediji, šolstvo ...)

Šolstvo kot družbeni podsistem

- funkcionalni podsistem, namenjen vzgoji in izobraževanju
- avtonomija kot pogoj funkcioniranja: profesionalizem
- visoka soodvisnost z drugimi podsistemi
 - družina: medsebojne odgovornosti, dilema glede delitve dela, finančni vir
 - politika: normativni okvirji (zakonodajalec, odredbodajalec), regulatorni okvirji (regulator) ustanoviteljsvo (ustanovitelj), finančni vir (glavni financer)
 - gospodarstvo: povpraševanja trga delovne sile, finančni vir?

Diferenciacija šolskega podsistema

- ca funkcionalne delitve: tipi šolskih ustanov glede na različne funkcije (sistem vrtcev, sistem osnovnih, poklicnih, srednjih, višjih, visokih šol)
- ca segmentarne delitve: posamezne šole
 - ca imamo *mrežo* šol, urejen sistem šol?
 - ca imamo *trg* šol (podobno kot trg podjetij, političnih strank, religij ...)

Vprašanje koordinacije v sistemu

- ca problem medsebojne koordinacije diferenciranih enot
 - ca Ali koordinacija lahko poteka iz enega centra?
 - ca Ali je koordinacijo mogoče načrtovati?

Koordinacija na "nacionalni" ravni

načrtno

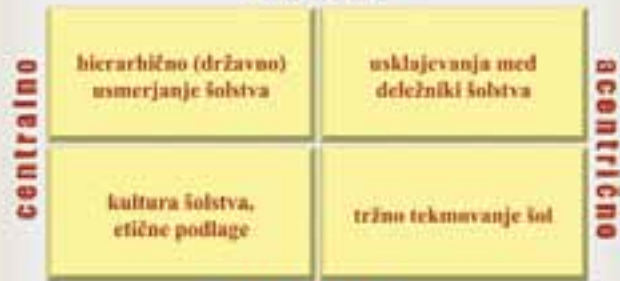

nenadžrno

Koordinacija v šolstvu

načrtno

nenačrtno

Izzivi „trga“

- ☐ Nekatore specifike „trga šol“
 - ☐ administrativne omejitve glede izbire
 - ☐ delna izenačitev „kupne moči“ (odsotnost šolnin ali netržne šolnine)
- ☐ Prednosti tržnih principov
 - ☐ možnost svobodne izbire
 - ☐ prisila k izboljševanju kakovosti
- ☐ Problemi tržnih principov („market failures“)
 - ☐ nepopolna informiranost je zelo škodljiva zaradi dolgoročnih učinkov izbire (transparentnost, evalvacije)
 - ☐ problem koncentracije koristi ob razpršenih stroških
 - ☐ problem monopolov, oligopolov
 - ☐ nasprotje med posameznimi racionalnostmi in racionalnostjo celotnega sistema

Izzivi kulture

- ☐ samoumevni, spontani vzorci vedenja v okviru šolskega sistema
- ☐ Prednosti
 - ☐ Vključujejo temeljne vrednote in samoumevne norme, ki dajejo sistemu stabilnost in predvidljivost.
- ☐ Problemi
 - ☐ problem intercije, težave s prilagodljivostjo na spremembe, relativno počasna sprejemljivost

Izzivi hierarhije

- ☞ birokratsko usmerjanje s strani pristojnega ministrstva in drugih državnih organov
- ☞ Prednosti
 - ☞ možnost hitrega uvajanja popravkov in drugih sprememb v sistem na podlagi vsuprej oblikovane vizije
- ☞ Problemi
 - ☞ pomanjkanje zadostnih informacij in razumevanja kompleksnega sistema v realnem času („bounded rationality“)
 - ☞ hierarhično usmerjanje je težko povsem nevtraln; lahko pod vplivom posameznih interesov močnih akterjev

Izzivi pogajanj

- ☞ Usmerjanje šolskega sistema na podlagi formalnih in neformalnih pogajalskih mehanizmov med relevantnimi deležniki (vodstva šol, vlada, učiteljski sindikati, starši, strokovnjaki)
- ☞ Prednosti
 - ☞ upoštevanje raznovrstnosti, več virov informacij, boljše razumevanje kompleksnosti sistema prek upoštevanja tim večjega števila različnih akterjev; iskanje konsenza o viziji, lažje uresničevanje dogovorjenega
- ☞ Problemi
 - ☞ relativna počasnost odločanja
 - ☞ kompromisi, najmanjši skupni imenovalec niso nujno optimalna rešitev; ne prevladajo nujno boljše rešitve

Koordinacija v šoli

načrtno

nenačrtno

Izzivi notranje tekmovalnosti

- ca rivalstvo, tekmovalnost med zaposlenimi (ohranitev zaposlitve, napredovanje ...)
- ca Prednosti
 - ca zdrava tekmovalnost na podlagi meritokratskih kriterijev
- ca Problemi
 - ca tekmovalnost poveča transakcijske stroške (Coasejev teorem)
 - ca odgovor: nujnost sodelovanja (primarno) ob zdravi tekmovalnosti (sekundarno)

Izzivi notranje kulture

- ca prevladujoči vzorci mišljenja in delovanja v organizaciji v formalnih in neformalnih odnosih (odraz širših kulturnih vzorcev in lastne specifičnosti)
- ca Prednosti/slabosti
 - ca odvisne od vsebine
 - ca manj statična od kulture na makro ravni (prisotna tudi - čeprav zelo omejena - možnost načrtovanja)

Hierarhični menedžment

- ca osrednja vloga ravnatelja, klasično hierarhično vsedenje
- ca Prednosti
 - ca hitrost odločanja
 - ca jasna razmerja odgovornosti
- ca Slabosti
 - ca močan primanjkljaj informacij za odločanje
 - ca možnost odporov drugih deležnikov

Usklajevanje med deležniki šole

- ☞ formalni (svet šole) in neformalni mehanizmi, ki vključujejo različne deležnike (zaposleni, starši, otroci/učenci, lokalna skupnost, država ...)
- ☞ razmerja med deležniki: pomembno vključevanje vsch, vendar ne morejo imeti vsi enake teže: razmerje med zaposlenimi in uporabniki
- ☞ prednost/slabosti: na ravni šole precej analogno kot na ravni celotnega sistema

Nujnost kombinacij na sistemski ravni in na ravni organizacije

- ☞ Vsak od načinov koordinacije (spontanotržna, kulturna, hierarhična in pogajalska) ima resne prednosti in resne omejitve.
- ☞ Ne smemo se zanašati le na enega, temveč na kombinacije, ki jih moramo sofisticirano izbirati glede na konkretne izzive - ne obstaja obče veljaven recept.
- ☞ Za orientacijo sta bistvena dva ključna elementa
 - ☞ sposobnost profesionalizma
 - ☞ sposobnost evalvacije

Profesionalizem in evalvacija

- ☞ Profesionalizem kot avtonomija, ki mora implicirati
 - ☞ močne etične podlage (profesionalna etika): kot sposobnost izbire dobrih ciljev in sredstev
 - ☞ močne strokovne kompetence (strokovnost): kot sposobnost izbire in uporabe sredstev za doseganje izbranih ciljev
- ☞ Evalvacija kot sposobnost spremljanja dejanskega doseganja ciljev in priprave korekcij na tej podlagi
 - ☞ potrebna v razmerah kompleksnosti in kjer se ni mogoče zanašati le na hierarhično koordinacijo (sicer zadostuje npr. inspekcija), niti le na tržne vidike

Koordinacija	Profesionalizem	Evalvacija
spontaneizirna	vanovanje profesionalnih (etičnih in strokovnih) standardov v razmerah tekmovanja; strokovna in etična podlaga meritokratskih načinov selekcije	Rezultati evalvacije omogočajo merjenje uspešnosti, kjer trg tega ne omogoča; njihova transparentnost deloma korigira nezmožnost trga za zagotavljanje popolne informiranosti.
kulturna	Kultura sistema in posamezne organizacije temelji na profesionalni etiki.	Obstajajo kulturni pogoji za postero evalvacijo in jasna predstava o temeljnih ciljih.
hierarhična	Odločitve temelji na profesionalnih etičnih in strokovnih standardih; hierarhično usmerjanje upošteva profesionalno avtonomijo.	Centralne odločitve so podvržene prenosu, obstaja možnost in pripravljenost za njihovo korigiranje glede na rezultate.
pogajalska	Odnosi med deležniki vključujejo vzajemno spoštovanje (profesionalne) avtonomije.	Cilje se postavlja v dogovoru med deležniki; doseženi rezultati so upoštevani pri skupnem odločanju.

dr. **Jože Trontelj**, Univerzitetni klinični center v Ljubljani in Slovenska akademija znanosti in umetnosti

VREDNOTE V OSNOVNI ŠOLI

Šola ima vse pomembnejše mesto v razvoju otroka in mladostnika. V obdobju med 6. in 15. letom starosti poteka zaporedje pomembnih nevrobioloških procesov zorenja osrednjega živčevja, na katere ključno vplivajo izkušnje, doživljanja naravnega, družinskega in širšega socialnega okolja, predelava doživetij in odzivanje nanje. V tej interakciji se polagoma oblikujejo otrokova osebnost, značaj in vedenjski vzorci.

Zelo pomemben del tega dozorevanja je tudi postopno oblikovanje odnosa do nekaterih temeljnih moralnih vrlin in etičnih vrednot. Ta odnos je v veliki meri intuitiven in emocionalen. V otroštvu in adolescenci se nadaljuje razvoj čustvene inteligentnosti in sposobnosti empatije, ki se je začel že v predšolski dobi. Obenem se vzpostavlja odnos do moralno dobrega in moralno slabega. Otrok in pozneje mladostnik doživlja spodbude in razočaranja, nagrade in krivice. Doživetja mora primerno predelati. Tu je velikanskega pomena nevsiljiva pomoč osebe, ki je v otrokovih očeh avtoriteta, zaupnik, nekdo, ki ga ima rad. Varen dom in družina sta neprecenljivega pomena, njuno vlogo pa nenadomestljivo dopolnjuje šola.

V tem dogajanju se pojavlja mnogo napak. Nekatere so posledica zunanjih danosti, te bi morali popravljati s sistemskimi ukrepi. Druge nastajajo zaradi slabega dela, prešibkega razumevanja, površnega odnosa do vzgoje. Prva naloga pred nami je izboljšanje razumevanja pomena vzgoje za duševno zdravje, nematerialno blagostanje in srečo nastopajočega novega rodu. Stopnja spoštovanja etičnih vrednot je tesno povezana s stopnjo sreče v družbi.

dr. **Andrej Koren**, Šola za ravnatelje

ZUNANJA EVALVACIJA ZA UGOTAVLJANJE IN ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI

.....

RAZLOGI SPREMLJANJA IN VREDNOTENJA DELOVANJA ŠOLE

- formalno reguliranje pričakovane kakovosti
- odgovornost izobraževalnih sistemov za njihovo delovanje in učinkovitost
- mehanizem za spodbujanje izboljšav v izobraževanju
- politika decentralizacije – kot protiutež različni stopnji avtonomije

..... 2

.....

OBLIKE ZUNANJE EVALVACIJE

- celovit pregled delovanja šole
- pregled, kako šola ugotavlja in zagotavlja kakovost – dejavnosti, poročila in načrti
- pregled, kako šola izvaja izboljšave v procesu samoevalvacije na izbranih področjih

..... 3

ŠR

ZUNANJA EVALVACIJA V SLOVENIJI

- Center za poklicno izobraževanje
- Andragoški center Slovenije
- Nacionalna agencija RS za kakovost v visokem šolstvu
- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, Urad RS za meroslovje
- Šola za ravnatelje

4

ŠR

SLOVENSKA ŠOLSKA INŠPEKCIJA IN KAKOVOST

- ni zadolžena za zagotavljanje kakovosti
- varuje zakonitost delovanja
- ščiti pravice udeležencev izobraževanja
- ščiti avtonomijo strokovnih delavcev
- proces nadzira le izjemoma
- deluje na predpostavki, da inšpekcija ne zagotavlja kakovosti

5

ŠR

ENETSAA KOMPETENC PROFESIONALNEGA ENKAVTORJA (Dvošed – Čeprav 2005)

1. Področje kompetence	2. Področje kompetence	3. Področje kompetence	4. Področje kompetence	5. Področje kompetence
1.1. Organizacija dela	2.1. Organizacija dela	3.1. Organizacija dela	4.1. Organizacija dela	5.1. Organizacija dela
1.2. Organizacija dela	2.2. Organizacija dela	3.2. Organizacija dela	4.2. Organizacija dela	5.2. Organizacija dela
1.3. Organizacija dela	2.3. Organizacija dela	3.3. Organizacija dela	4.3. Organizacija dela	5.3. Organizacija dela
1.4. Organizacija dela	2.4. Organizacija dela	3.4. Organizacija dela	4.4. Organizacija dela	5.4. Organizacija dela
1.5. Organizacija dela	2.5. Organizacija dela	3.5. Organizacija dela	4.5. Organizacija dela	5.5. Organizacija dela

6

ZUNANJI EVALVATOR NE SME:

- prevzemati vodstvene, vodilne ali celo predpisovalne vloge
- ponujati rešitve problemov ali zagotavljati rešitve po hitri poti
- prehitro sklepati, presojati, domnevati, predpostavljati ali soditi brez trdnih dokazov
- se pretvarjati, da pozna šolo bolje kot tisti, ki so del nje oz. v njej delujejo
- imeti skritih namenov
- vsiljevati ali celo uveljavljati svoje lastne ideje, načrte
- spodkopavati avtoritete drugih
- uporabljati podatkov šole brez privolitve
- neupravičeno primerjati šole z drugimi šolami
- povzročati problemov

Po obdobjih kontrole in inšpekcij so v 80-ih letih prejšnjega stoletja pričeli razvijati paradigmi učinkovitosti šol in izboljšav v šolah.

SAMOEVALVACIJA

- proces, v katerem ugotavljamo, do kolikšne mere in na kakšen način smo dosegli zastavljene cilje
- ovrednotili in določili vrednost, kakovost, uporabnost, učinkovitost ali pomembnost tistemu, kar evalviramo in opredelili ukrepe za nadaljnje izboljšave
- je ena od oblik notranje evalvacije, kjer strokovnjaki, ki izvajajo dejavnost, vrednotijo lastno organizacijo, npr. programe, področja
- je praviloma spodbujena od zunaj
- potreben je pogled oziroma usmerjenost navzven

PODPORA ŠOLAM IN VRTCEM ZA SE

- usposabljanje za samoevalvacijo
- oblikovanje priporočil za pripravo samoevalvacijskega poročila
- priprava protokola za izvajanje procesa samoevalvacije v šolah in vrtcih
- podporna gradiva in strokovne objave s področja samoevalvacije ter ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti v izobraževanju
- svetovanje šolam pri izvajanju procesa samoevalvacije
- uvedba zunanje evalvacije

10

OMEJITVE SAMOEVALVACIJE

- Samoevalvacija v vrtcu ali šoli je močno odvisna od mnenja zaposlenih.
- Povsem notranja samoevalvacija šole predstavlja tveganje, da postane simbolična dejavnost, ki se dejansko ne izvaja.
- Pojavlja se skepticizem, ali bodo šole in vrtci vzdržali. Izboljšave so počasna pot, zato nastajajo težave pri vzdrževanju procesa samoevalvacije, še posebej, če se prvi učinki ne pokažejo kmalu. Po prvem navdušenju lahko učitelji naletijo na težave s preobremenjenostjo, posebej v fazi, ko je potrebno globlje poseči v ustaljene dejavnosti.

11

- Obstaja sumničavost do tega, kar pride od zunaj, zato je vprašanje, ali država daje dovolj jasne signale, da so na pravi poti in varne pred hitrim uvajanjem sprememb in zahtevami po dosežkih.
- Velik vpliv na uspešnost procesa samoevalvacije ima vloga ravnateljev in njihova pripravljenost prevzeti vlogo nosilcev nove kulture izboljšav.
- Vloga zunanje evalvacije?

12

šR

ZUNANJA EVALVACIJA

14

šR

NAMENI ZUNANJE EVALVACIJE

- dvig kakovosti
- zagotavljanje informacij staršem, javnostim
- akreditiranje
- vzpostavitev tesnejše in javno vidne povezanosti med financiranjem in uspešnostjo
- podpora načrtovanju
- nadzor

15

šR

ZUNANJA EVALVACIJA V KVIZ

- Usmerjenost zunanje evalvacije v samoevalvacijo vrtcev in šol, kar omogoča, da se zunanji evalvatorji usmerjajo na tista področja, ki so zanje pomembna in tako v prvi vrsti ne iščejo možnosti za primerjanje in posploševanje z drugimi zavodi.
- Zunanja evalvacija potrdi rezultate samoevalvacije ter ji s tem da večjo veljavnost in zanesljivost.

16

..... ŠR

- Zunanja evalvacija predstavlja varovalko, da uvajanje kakovosti in samoevalvacijska poročila ne bi postala sama sebi namen.
- Za uspešno zunanjo evalvacijo je pomembno medsebojno zaupanje, strokovno spoštovanje in partnerstvo vključenih, saj so to pogoji, ki zagotavljajo pozitiven vpliv zunanje evalvacije na proces samoevalvacije.

..... 16

..... ŠR

KAJ KAŽEJO PODATKI?

- Model zunanje evalvacije je bil ocenjen pozitivno.
- Šole jo sprejemajo, hkrati so občutljive na kritiko.
- Sprejemajo strokovne delavce in ravnatelje iz drugih šol kot ZE.
- Ti so ob ustreznem usposabljanju sposobni in strokovni za izvedbo.
- Prispeva h kakovosti procesa SE.
- Možno sistematično uvajanje, potrebna strokovna in organizacijska podpora.
- Poročila so dobra.

..... 17

..... ŠR

ODPRTO

- status zunanjih evalvacij; prostovoljno ali obvezno
- usmerjenost v šole – uporabnost za šole in sistem
- Komu šole in vrtci posredujejo, razpravljajo o poročilu?
- sistem stalnega usposabljanja zunanjih evalvatorjev
- register zunanjih evalvatorjev
- mehanizem spremljanja (nadzora) izvajanja zunanjih evalvacij

..... 18

mag. **Gregor Mohorčič**, Zavod Republike Slovenije za šolstvo

E-UČBENIKI

Vloga in pomen IKT v svetu raste. Zavedanje o njenem pomenu ima vse večjo vlogo in vrednost tudi v šolskem prostoru. Pomen tehnologije vpliva tudi na učni proces. Vsi šolski sistemi se ukvarjajo in preverjajo kako na najbolj učinkovit način umestiti IKT v pedagoški proces. Tako z vidika poučevanja, kot z vidika učenja. K pomenu prihajajo didaktični pristopi, ki izkoriščajo potencial tehnologije, ne posvečajo pa tolikšne pozornosti tehnologiji. Na tem področju je zagotovo potrebno misliti vsaj na tri segmente, izobraževanje in spopolnjevanje vzgojiteljev, učiteljev in ravnateljev, kreirati ustrezno e-učno okolje za sodelovanje ter ponuditi učiteljem ustrezna e-učna gradiva in e-učbenike. S prvim in drugim segmentom se intenzivno ukvarja projekt E-šolstvo, kjer si vzgojitelji, učitelji in ravnatelji na sistematičen način pridobivajo digitalno kompetenco. Prav tako je bilo področje e-gradiv v preteklosti deležno razvoja skozi več razpisov ministrstva, poudarek pa ni bil dan na razvoj e-učbenikov. V prispevku bo predstavljen osnovni koncept e-učbenika, prednosti in slabosti, ter njihove možnosti uporabe s strani učenca, dijaka in učitelja. Vse neodvisno od platforme, z izkoriščanjem potenciala, ki jih tak medij predstavlja (zvok, slika, interaktivnost ...). Predstavljeni bodo tudi prvi osnutki e-učbenikov, ki bodo posredovani v proceduro potrjevanja na strokovni svet.

dr. **Martina Bavec**, Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

POMEN LOKALNO PRIDELANE HRANE IN VKLJUČEVANJA KMETIJSTVA V PEDAGOŠKO DELO ŠOL

XXI. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV OSNOVNEGA ŠOLSTVA
Gradivo za udeležence

ZAKAJ LOKALNO TRAJNOSTNA OSKRBA (LTO)

- Ocena FAO ob Svetovnem letu hrane 2009
Pomembnost mednarodnega sodelovanja držav pri razvoju in ohranjanju kmetijstva pri zagotavljanju trajnostne oskrbe s hrano; glede na razvoj globalne trgovine izpostavljen pomen lokalno pridelane hrane.
- Razprava o nacionalnem programu prehranske politike 2008 – 2012
LOKALNA TRAJNOSTNA OSKRBA s hrano:
- **treji stebri** zagotavljanja varnega in zdravega prehranjevanja,
- **lokalna pridelava, predelava in distribucija trajnostno proizvedene hrane**, ki je fizično in cenovno dostopna lokalnemu prebivalstvu in porabljena na lokalnih trgih ... **"od njive do krovnika v lokalnem okolju"**.
- Razprava o strateški samostojni razvoju slovenskega kmetijstva in živilstva do leta 2020 – **"Zagotovimo si hrano za jutri"**
Zagotavljanje hrane lokalnemu prebivalstvu s trajnostnim izkoriščanjem domačih proizvodnih virov je strateška opredelitev slovenske države, ki določa tudi njeno politično in ekonomsko suverenost.

- **ČIM VIŠJA PREHRANSKA VARNOST** je vodilo pri vsakem kmetijski in prehranski politiki, **LOKALNA (in) TRAJNOSTNA OSKRBA** njun skupni izmenovalnik.

POMEN LTO ZA SAMOOSKRBO

- Zagotavljanje državne varnosti za obdobje ekonomskih kriz.
- Zmanjšanje odvisnosti od zunanje trgovine, kar pomembno predvsem v času močne oskrbe.
- Unenjenost in obdelanost podeželja.
- Ohranjanje delovnih mest na podeželju.
- Zmanjšanje revščine in družbene neenakosti.
- Varovanje okolja.
- Izboljšanje zdravja prebivalstva kot posledica uživanja s staljša prehranske vrednosti kakovostnejše hrane in trajnejšega zagotavljanja virov živil ter posledično manjše možnosti deficita določenih mikrohranil v prehrani.
- ...

LOKALNO PRIDELANA S&Z TER UČINEK NA ZDRAVJE

- Dozurelosti lokalnega S&Z optimalnejša, zaradi dolgih prevozov in skladiščenja je ni potrebno predčasno pobirati z njiv in ji dodajati konzervansov, ki ohranjajo njeno svežino.
- Večja verjetnost, da bošta lokalno pridelana S&Z vsebovala večje količine antioksidantov v primerjavi z živil, ki so bila transportirana in skladiščena daljši čas.
- Pri daljši verigi, ki vključuje daljši čas od pridelavca do potrošnika, pade S&Z vsebnost vitaminov C, prav tako se zmanjšajo vrednosti vitaminov A, B in E.
- Če povečujemo delež lokalno pridelanih živil, predvsem S&Z v prehrani, lahko ugodno vplivamo na zagotavljanje virov živil in zmanjšanje možnosti pomanjkanja mikrohrani. (Vir: Inštitut RS za varovanje zdravja).

DOBAVA ŽIVIL PREKO ZJN in UREDBE O ZeJN

- **predlog spremembe ZJN** (v obravnavi v DZ RS): naročnikom bo omogočeno, da iz postopka javnega naročanja izločijo posamezne sklope naročila brez izvedbe postopka javnega naročila (če naročila ne presegajo 80.000 EUR in 20% skupne vrednosti vseh sklopov).

Zeleno javno naročanje preko Uredbe o ZeJN pri čemer upoštevamo:

- način pridelave;
- naročanje sezonskih proizvodov;
- načelo kratkih verig;
- zmanjšanje količine embalaže in uporaba embalaže iz recikliranih surovin;
- uporaba papirnatih proizvodov iz recikliranih materialov ali zakonitih virov;
- večkratna uporaba jedilnega pribora, posode, pribor ipd.;
- ločeno zbiranje odpadkov;
- ...

V okviru ZeJN je obvezna nabava za ekoložila oz. živila iz preusmeritve:

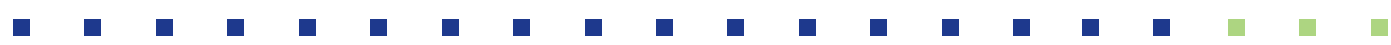
- do 31. 12. 2013: 5 %
- od 1. 1. 2014 dalje: 10 %

PRIMERI DOBRIH PRAKS

- Tradicionalni slovenski zajtrk
- Shema šolskega mleka in shema šolskega sadja
- Šolski ekovrt

- Vsak tretji petek v novembru v vrtcih in osnovnih šolah. Letos **16. 11. 2012**. Ta dan je razglašen tudi **dan slovenske hrane**.
- Prvič izveden 16. 11. 2011 z donacijami živil domačih pridelovalcev in predelovalcev.
- Namen projekta: izobraževati, obveščati in ozaveščati šolajočo mladino in tudi širšo javnost o pomenu v okviru prehranjevalnih navad, o prednostih lokalno pridelanih živil domačega izvora, pomenu zdravega načina življenja, vključno s pomenom gibanja in izvajanja športnih aktivnosti in ravnanju z odpadki. Ni nastajajo pri vsakodnevnih dejavnostih ter embalaži živil.
- Projekt spodbuja uživanje lokalne hrane, spodbuja lokalno trajnostno oskrbo in omogoča vzpostavljanje novih stikov med javnimi zavodi in lokalnimi pridelovalci in predelovalci.
- Več informacij na spletni strani <http://www.tradicionalni-zajtrk.si/> ali tradicionalni-zajtrk.mko@gov.si

HEMA ŠOLSKEGA MLEKA

- Namen ukrepa je povečanje uporabe mleka in določenih mlečnih izdelkov proizvedenih iz kmetijskega mleka na ozemju EU.
- Ukrep omogoča vzgojno- izobraževalnem zavodom št. šolam in vrtcem nakup mleka in določenih mlečnih proizvodov po znižani ceni, ki omogoča znižano plačilo prehrane, kjer je vključen primeren mlečni proizvod.
- Pomen mleka in mlečnih izdelkov vsebuje hranilna in biološka vrednost, hranilne snovi v zelo ugodnem razmerju, vir visoko vrednih mlečnih beljakovin (esencialnih AA), vir esencialnih maščobnih kislin ter kalcija v najboljli obliki za prenos, pa tudi železa, kalija, vitamina A, D in še drugih sestavin, ki so potrebne za uspešno rasti, razvoj in delovanje človeškega telesa.
- Trenutno je vključenih 10 šol.
- Več informacij na spletni strani [http://www.arhiva.gov.si/nabava/ukrepi/2011/ukrepi/2011_ukrepi/2011_ukrepi/2011_ukrepi/2011_ukrepi/2011_ukrepi/2011_ukrepi/2011_ukrepi/2011_ukrepi/](http://www.arhiva.gov.si/nabava/ukrepi/2011/ukrepi/2011_ukrepi/2011_ukrepi/2011_ukrepi/2011_ukrepi/2011_ukrepi/2011_ukrepi/2011_ukrepi/2011_ukrepi/2011_ukrepi/) ali skupnina_za_mleko_in_mleceve_izdelke@arhiva.gov.si

"Šolski ekovrtovi" – program ITR

Vključuje 2x 150 €ol in vrtcev po vsaj državi!

- Spodbuja **oblikovanje šolskih ekovrtov (ŠEV)** na šolah in vrtcih in jim pri tem nudi **strokovno podporo**.
- Spodbuja **izmenjavo izkušenj** med šolami in mentorji.
- Pomaga pri razvoju rabe ekovrta pri pouku.

Glavna cilja:

- praktična vzgoja za trajnostni razvoj – šolski ekovrt je sodoben učni pripomoček!
- Vsem otrokom omogočiti živ stik z vrhom in razumevanje (ekološka) pridelave hrane.

Pa tudi: ...odlična podpora uvajanju **ekoživil** v šolske/ vrtčevske kuhinje in **shemi šolskega sadja**.

- Več informacij na spletni strani ITR: <http://www.itr.si/>

dr. **Monika Cvetkov**, Zadruga Jarina

NOSILKA LOKALNE SAMOOSKRBE NA OBMOČJU SRCE SLOVENIJE

XI. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV OSNOVNEGA ŠOLSTVA
Gradivo za udeležence

Aktivnosti do 2012

- Ob ustanovitvi (2004) delovala predvsem na ožjem območju občin Litija in Šmartno pri Litiji, z leti pa se geografsko območje njenega delovanja vztrajno širi.
- Danes zadruga deluje v okvirih območja **Srce Slovenije**.

1. Dol pri Ljubljani
2. Domžale
3. Ivančna Gorica
4. Hrastnik
5. Litija
6. Lukovica
7. Kamnik
8. Komenda
9. Mengeš
10. Moravče
11. Radeče
12. Šenturpert
13. Šmartno pri Litiji
14. Trzin
15. Trbovlje
16. Zagorje ob Savi

Cilji in namen delovanja

Zagotavljanje in (povečevanje) odstotka lokalne samooskrbe v območju Srce Slovenije z lokalno pridelano hrano.

Ciljne skupine:

a) Fizične osebe oz. gospodinjstva

- Spodbujanje razvoja lokalnih tržnic in prodaje izdelkov z dodano vrednostjo.
- Zagotavljanje zdrave, sezonske in doma pridelane kmet, pridelkov in izdelkov za končnega porabnika.
- Povezovanje lokalnih pridelovalcev in potrošnikov.

b) Inštitucije

- "Mreženje" proizvajalcev za lokalno samooskrbo.
- Spodbujanje zdravih prehranjevalnih navad med mladimi.
- Vzpostavitve komunikacije med deležniki v verigi lokalne samooskrbe.

Zadruga Jarina, z.o.o.

2004-2006:

- Animacija in iveržanje proizvajalcev (pridobitev ustreznih dovoljenj)

2006-2007:

- združevanje proizvajalcev kmetijskih pridelkov in izdelkov iz občine Dol pri Ljubljani pod BZ Naravnost z dežele, www.nadsezef.si

2007:

- Prva dostava za eno šolo in vrtec v Litji, kmetje dostavijo sami

2007-2009:

- Dostave razširjene v Dol pri Ljubljani in Šmartno pri Litji
- Analiza stanja tržnih viškov in potencialnih kupcev (z.t.: "Analiza prometa in stanja lokalnih proizvajalcev območja Srce Slovenije")

2010:

- Vzpostavljena distribucija z dostavnim vozilom in skladiščem
- Širjenje mreže ponudnikov in kupcev območja Srce Slovenije (z.t.: "Analiza prometa v mreži srbskega samostojnega Srce Slovenije")

2011:

Izdan priročnik: "Priročnik z merili kakovosti za lokalno predelano živila, za namen

v vlogino občinskevalne ustanove, sklopa za stariše občine in gostine ter na stžve

Organizacija delovanja

Oskrbovanje javnih institucij

POSLABNIKI	13 VRTCEV
	45 OSNOVNIH ŠOL
	1 DOM STAREJŠIH OBČANOV
POSLJDNIKI	50 PRIDELOVALCEV kmetijskih pridelkov in izdelkov
DOSTAVA	1 dostavno vozilo

Vrsta dobavljenih artiklov

Dostavljena zelenjava: solata, radič, reba, krompir, korenje, čebula, paradižnik, paprika, bučke, koleraba, šparglji, peteršilj, različni ohrovt

Dostavljeno sadje: jabolka, jagode, hruške, slive, češnje, fige, orehi, lešniki...

Prečiščeni izdelki: kislo zelje, kisla repa, med, jabolčni sok

Vrsta pridelave:

Ekološka

Integrirana

0,2% dostavljenih artiklov

→ Razširjena ponudba za eko meso in eko živila

Količine dobavljenih artiklov

Artikel	Količina *(kg)
Jabolka	10968
Krompir	8955
Eko jabolka	2733
Hruške	2689
Jagode	1843
Zeljnate glave	1119
Češnje	1108
Solata	934
Korenje	789
Kislo zelje	793
Kisla repa	346
Bio med	381
Koleraba	111

Količine dostavljenih artiklov po letih (kg)		
2010	2011	2012
55.591	42.048	41.181
		(*do sept. 2012)

Proces naročanja

- 1. korak**
Podpis Odlivnega sporazuma za dobavo živil
- 2. korak**
 - Tedensko pošiljanje ponudbe in obveščanje o ponudbi
 - Naročanje do petka do 12.00 (kg, korniši, ...)
 - Pregledovanje pri posvetkih in seznam posvetkov
 - Priprava izdatnic
 - Določitev poti in razpisnih izstav
- 3. Korak**
 - Pobiranje artiklov pri porabi (nedelja, ponedeljek,...)
 - Dostava na institucije (ponedeljek-petek)

Globalni vplivi

Rezultat povečevanja lokalne samooskrbe:

- POVEČANJE PRIHODKA LOKALNIH PROIZVAJALCEV**
- IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI ZAUŽITIH ŽIVIL**
- ZMANJŠANJE ONESNAŽEVANJA OKOLJA ZARADI KRAJŠE DOSTAVNE VERIGE**

Jarina
Skupina na prosti volji

Jarina
Skupina na prosti volji

"KUPUJMO, KUHAJMO IN SE PREHRANJUJMO SEZONSKO, LOKALNO, DOMAČE IN TRADICIONALNO"

Hvala za pozornost!

Jarina, zadruga za razvoj podeželja, z.o.o.
Poslovalnica: Kidričeva 1, LjMja
Tel: 01 8972 104, GSM: 051 312 739
E-mail: info@jarina.si
www.jrcs-slovenija.si

Mojca Škrinjar, Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport

ETIKA IN ODGOVORNOST V DELOVANJU ŠOL

V času, ko je družina vpeta v številne obveznosti – starši na delovnem mestu, otroci v šoli in različnih dejavnostih, ostaja vse manj časa za miren in poglobljen premislek o vrednotah. Šola je danes eden najmočnejših vzgojnih in socializacijskih subjektov, saj mladostnik preživi največ časa prav v njenem okolju. Zato je šola gradnik vrednostnega sistema vsakega mladega človeka. Njegov pomemben vzgled je učitelj. Prvi med učitelji je ravnatelj, ki je nosilec etike v šoli, zato s svojim delovanjem na vseh področjih izkazuje etično držo.

Zlasti v težkih časih, v katerih se je znašla Slovenija, je prav etična drža ravnatelja tista, ki bo pomagala ne le učiteljem, pač pa tudi otrokom, učencem, dijakom, posredno pa tudi njihovim staršem, premagovati nekatere ovire, ki jih je kriza prinesla. Tako je kriza priložnost, da se zavemo tudi bistvenih življenjskih vrednot in jih pravilno umestimo v svoje življenje, ob tem pa osebno rastemo. Šola je lahko bogato polje te rasti in tako pomembno dopolnjuje družino. Ravnatelj ima tu izjemno pomembno vlogo.

mag. **Erika Rustja**, Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport,
mag. **Simona Svetin Jakopič**, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, **Neža Miklič**,
Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, **Marjan Gorup**, OŠ Prežihovega Voranca Ljubljana

NASILJE V DRUŽINI: PRIPOROČILA ZA DELO V VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNIH ZAVODIH, CENTRIH ZA SOCIALNO DELO IN POLICIJI

V skladu z Zakonom o preprečevanju nasilja v družini so ministri, pristojni za šolstvo, delo družino in socialne zadeve, policijo in zdravje v minulih letih sprejeli pravila in postopke, ki zagotavljajo usklajeno delovanje organov in organizacij pri obravnavanju primerov nasilja v družini. Po usposabljanju strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju za sistemsko soočanje z nasiljem v družini so vzgojno-izobraževalni zavodi naleteli na nekatere težave oziroma dileme pri izvajanju postopkov, zato je bila na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve ustanovljena neformalna delovna skupina za obravnavo nasilja v družini, ki je v zadnjih mesecih pripravila medresorsko usklajena priporočila, kako naj vsaka izmed institucij (centri za socialno delo, policija, šole, vrtci) ravna v primerih, ko se sooča s problematiko nasilja v družini (npr: razgovori z otroki v prostorih šole, delovanje multidisciplinarnih timov ipd.). Predstavniki različnih resorjev bodo ravnatelje osnovnih šol seznanili s priporočili, ki bodo prispevali k boljšemu in učinkovitejšemu ravnanju in sodelovanju pri obravnavanju nasilja v družini.

Bronka Straus, Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport

ŠOLA KOT PROSTOR SOOBLIKOVANJA NACIONALNE JEZIKOVNE POLITIKE

Pri oblikovanju jezikovne politike na šoli je potrebno poznati in videti širšo sliko jezikovno-političnih tokov tako v evropskem oz. globalnem prostoru kot na nacionalnem nivoju. Vsaka vzgojno-izobraževalna institucija je tudi vedno bolj vpeta v svoj lokalni prostor, zato so potrebe, ki iz tega okolja izhajajo, prav tako kažipotne pri načrtovanju jezikovne ponudbe na šoli. Angleščina je lingua franca v mednarodnem prostoru, zato pa znanje vseh ostalih jezikov, t. i. neangleščin, vedno bolj postaja dodana vrednost. V pestrem naboru jezikov, katerih učenje omogočajo sprejeti učni načrti tako v osnovni kot v srednji šoli, se je vodstvu šole vedno težje odločiti za tiste, ki bi jim na šoli dali prednost. Pri načrtovanju so nam lahko v pomoč raziskave in dokumenti, ki nastajajo tako v okviru Evropske komisije kot Sveta Evrope in OECD-ja, ob tem pa ne smemo pozabiti na nekaj zelo uspešnih slovenskih projektov, ki so dali za slovenski prostor specifične rešitve.

Mojca Šircelj, Davčna uprava Republike Slovenije

FINANČNA PISMENOST MLADIH V DRUŽBI SPREMEMB

Spreminjajoče ekonomske, demografske, tehnološke in druge razmere v Evropi in svetu vodijo v prenos odgovornosti na področju finančnih aktivnosti in varnosti potrošnikov (tudi mladih) iz države in institucij na posameznika. Ob tem se spreminjajo tudi navade, zahteve, pričakovanja, vedênja posameznika ter oblike tveganj, ki so jim izpostavljeni, predvsem mladi, ki vstopajo na področje finančnih aktivnosti ter ostali. Ustrezen sistem finančnega opismenjevanja spodbuja družbeno odgovorno obnašanje, odločitve, sodelovanje, večjo mobilnost, dvig etike in morale ter pomembno znižuje ravni tveganj na področju finančnih aktivnosti posameznika (predvsem mladih). Finančna pismenost je svetovno priznana kot pomemben element gospodarske in finančne stabilnosti ter razvoja. Številne mednarodne študije dokazujejo pozitivne povezave med vključenostjo posameznika v proces finančnega izobraževanja in ravno finančne pismenosti ter pozitivnimi spremembami vedenja. Dovolj zgodaj finančno opismenjeni posamezniki pozitivno prispevajo tudi k učinkovitemu delovanju finančnega sistema. Zato je zelo pomembno, da imajo vzgojitelji in učitelji v vrtcih, v osnovnih in srednjih šolah ter pri izobraževanju odraslih na razpolago vire, s katerimi lahko vključujejo finančno vzgojo v učni proces. Predavanje zaokroža pomen finančne pismenosti mladih ter odraslih z vidika koristi za posameznika, družbo in gospodarstvo ter opozarja na aktualne pasti in tveganja.

DELAVNICE

dr. Fani Nolimal, mag. Milena Kerndl, Sandra Mršnik, mag. Barbara Lesničar,
dr. Nataša Potočnik, Urška Margan, mag. Vida Gomivnik Thuma, dr. Stanka Preskar,
Zavod RS za šolstvo

SPREMLJANJE IN SPODBUJANJE BRALNE PISMENOSTI

V uvodu delavnice bodo udeleženci osvežili pojmovanja o bralni pismenosti in se seznanili z opredelitvijo, ki ji sledimo v projektu *Opolnomočenje učencev z izboljšanjem bralne pismenosti in dostopa do znanja*. V nadaljevanju bodo spoznali lestvico (novo) za spremljanje učnih dejavnosti, pri katerih je poudarek na spodbujanju razvoja bralnih zmožnosti. Lestvica zaobjema naslednje vsebinske kategorije: *motivacijo za branje, strategije za razvoj bralnih zmožnosti in bralnega razumevanja, učno diferenciacijo, učni jezik in učni pogovor*. Spremljati je mogoče eno ali več vsebinskih kategorij hkrati, odvisno od ciljev oz. namena posamezne učne dejavnosti in tudi od števila udeležencev, ki sočasno prisostvujejo pouku. Temu bo sledilo spremljanje krajšega videoposnetka učnih dejavnosti, ob katerih bodo udeleženci preizkusili uporabo lestvice. Ugotovitve bodo nato primerjali, analizirali in se dogovorili o nadaljnjih korakih za spodbujanje razvoja bralne pismenosti na ravni šole in v posameznih vzgojno-izobraževalnih obdobjih.

Lestvica za spremljanje učnih dejavnosti in strategij v povezavi z BP

Lestvica za spremljanje pouka vsebuje opise učnih dejavnosti in strategij učitelja in učenca, uporabljenih virov in drugih didaktičnih elementov, ki vodijo k učinkovitemu spodbujanju razvoja bralnih in drugih komunikacijskih zmožnosti učencev. Za večjo preglednost smo opise razvrstili v štiri področja. Ta se osredotočajo na spremljanje:

- dejavnosti za razvoj **motivacije za branje in razumevanje** (zanimiva besedila ..., možnost izbire);
- dejavnosti in strategij za razvoj bralnih zmožnosti in bralnega razumevanja;
- **notranje učne diferenciacije**, tj. učna pomoč za učence z disleksijo ali drugimi bralno-napisovalnimi težavami, spodbujanje nadaljnjega razvoja dobrih bralcev (**raven pričakovanj** do učencev in **jasnost kriterijev in zahtev**);
- **učnega jezika** (učitelj in učenci) in **učnega pogovora**.

Lestvica je namenjena šolam (ravnateljem, učiteljem, svetovalnim delavcem) za samoevalvacijo pedagoškega dela in spremljanje medsebojnih hospitacij in tudi skrbnikom šol ter drugim zunanjim sodelavcem, ki spremljajo realizacijo ciljev projekta in razvoj bralnih zmožnosti.

Pri spremljanju posamezne učne dejavnosti je mogoče uporabiti opise dejavnosti za vsa področja ali zgolj za posamezna, odvisno od ciljev, katerim s posamezno dejavnostjo sledimo. V primeru, da več udeležencev spremlja neko učno dejavnost in da le-ta ni usmerjena zgolj na eno področje, npr. razvoj bralnih zmožnosti, je spremljanje posameznih področij smiselno razdeliti med udeležence.

Posamezni opisi, vključeni v lestvico in zbrane informacije o poteku učnih dejavnosti predstavljajo izvajalcem (učiteljem) in tistim, ki le-te spremljajo, kazalnike kakovostnega pouka, ki lahko učinkovito prispevajo k razvoju posameznega področja. Udeležencem spremljanja so v pomoč pri usmerjeni diskusiji in analizi pedagoškega dela, tj. uporabljenih didaktičnih strategij za razvijanje bralnih zmožnosti.

Vsakemu opazovanju oz. spremljanju pouka naj sledi kratek intervju z učiteljem in učenci (izberemo 3 do 4 učence). Vprašanja oblikujemo glede na zastavljene cilje učne dejavnosti oz. ure in vtise, ki smo jih dobili ob spremljanju posameznih področij.

Primeri vprašanj za učitelja: Katere cilje na področju BP ste si zastavili? Ali ste jih uresničili pri vseh učencih? Ali vas je kaj omejevalo? Kako uspešni so posamezni učenci pri usvajanju BUS? V čem vidite največje ovire? Katere oblike podpore imate na šoli razvite za kompenzacijo primanjkljajev posameznih učencev?

Primeri vprašanj za učence: Ali pouk tudi običajno poteka na tak način? Ali so besedila, ki jih berete, zanimiva? Ali uživate v branju? Ali vas učitelj za dobro branje pohvali? Ali imate možnost uporabiti različne BUS? Ali vas učitelj spodbuja k uporabi elektronskih medijev, npr. k sodelovanju v spletnih učilnicah, forumih itn.?

Navodilo:

S križcem (X) označite, ali je bilo posamezno ravnanje in/ali didaktična značilnost pri spremljani učni dejavnosti (hospitacija) prisotna ali ne. Kadar je v posamezni kategoriji nanizanih več značilnosti, predlagamo, da jih v stolpcu za opombe konkretizirate.

MOTIVACIJA ZA BRANJE IN RAZUMEVANJE

	Drži	Ne drži	Opombe, konkretizacija, pojasnila (katere metode, strategije ...)
1. Uporabljena besedila so raznovrstna (iz učbenika, revij, časopisov, foruma ...).			
2. Učenci imajo možnost izbirati besedila.			
3. Vsebina besedil/-a učence motivira za razmišljanje (samoiniciativno sprašujejo, komentirajo ...).			
4. Učitelj organizira medvrstniško branje (v paru, skupinah).			
5. Učitelj učence navaja na samostojno iskanje informacij.			
6. Učitelj učence navaja presojeti, katere informacije v besedilu so bistvene, in utemeljevati, zakaj tako meni.			
7. Učitelj učence navaja na samostojno učenje, učenje v skupinah ali paru.			
8. Učitelj pohvali učence za dobro branje.			
9. Učitelj opogumlja slabše bralce.			
10. Učitelj omogoča in spodbuja izmenjavo besedil med učenci.			
11. Učitelj omogoča učencem izmenjavo mnenj o prebranem in jih k temu spodbuja.			
12. Učitelj uporablja neumetnostna ali umetnostna besedila, ki so primerna starosti in razvojno-psihološkim značilnostim učencev.			
13. Učitelj pri obravnavi neumetnostnih besedil uporablja aktualna besedila (revije, časopisi, novice, forumi, elektronska pošta ...) in ne zgolj učbeniška.			
14. Besedila in vprašanja za analizo besedil so različne zahtevnosti.			

BRALNE ZMOŽNOSTI IN BRALNO RAZUMEVANJE

	Drži	Ne drži	
1. Učenci skupaj (zborna) glasno berejo.			
2. Učitelj se z učenci pogovarja o prebranem.			
3. Učenci se med seboj pogovarjajo o prebranem.			
4. Učitelj spodbuja/dopušča (ob upoštevanju tega, kar je zapisano v besedilu) različne interpretacije prebranega.			
5. Učitelj spodbuja opazovanje/analizo besedil, izražanje ugotovitev in utemeljevanje le-teh ob sklicevanju na besedilo.			
6. Učitelj preverja različne ravni razumevanja besedil (taksonomija).			
7. Učitelj spodbuja kritično vrednotenje pri branju in tvorjenju besedila.			
8. Učitelj prikaže učencem korake posamezne bralne učne strategije (VŽN, Paukova strategija, strategija PV3P, branje po delih ...)¹ pri predelavi besedil.			
9. Učitelj prikaže učencem uporabo grafičnih organizatorjev (pojmovna mreža, miselni vzorec, matrika, Vennov diagram, ribja kost, časovni trak ...).			
10. Učitelj pri pouku navaja učence na uporabo posameznih BUS².			
11. Učitelj vključuje predznanje učencev o posameznih BUS, grafičnih organizatorjih ...			
12. Učitelj omogoča učencem in jih spodbuja k izbiri ustrezne BUS (spoznavni, zaznavni stil, vrsta/ značilnosti besedila).			
13. Učitelj učencem pokaže strategije učenja iz besedil (učbenik, spletna besedila, revije ...).			

¹ katerih strategij? Napišite, komentirajte v opombi.

² BUS – bralne učne strategije

14. Učitelj preverja uporabo primernih BUS za učenje, pomnjenje in razumevanje določenih besedil.			
15. Učitelj navaja učence na izvajanje aktualnih dodatnih bralnih aktivnosti (branje e-pošte, spletne klepetalnice, iskanje spletnih informacij, sodelovanje v forumih ...).			
16. Učitelj spodbuja metakognitivne spretnosti ³ (ozaveščanje uporabljenih poti/metod učenja, vrednotenje in izbiro le-teh glede na osebne izkušnje, zaznavni in spoznavni stil) pri branju in pisanju.			
17. Učitelj uporablja in pri učencih spodbuja rabo različnih strategij za razumevanje in pomnjenje besedil (podčrtavanje pomembnih delov besedila ali ključnih besed, povzemanje bistva, glasno branje sošolcu, pogovor o prebranem s sošolcem ...) ⁴ .			
18. Učitelj preverja globino razumevanja prebranega.			
19. Učitelj jasno/eksplicitno podaja navodila in preverja njihovo razumevanje.			
20. Učitelj učence spodbuja k razmisleku o tem, kako so se lotili branja in iskanja bistva, kje so imeli težave ipd.; spodbuja jih k ozaveščanju težav, ki so jih imeli pri oblikovanju razumljivih in pravilnih odgovorov/besedil (govorjenih in pisnih).			

³ Vedeti, kdaj katero znanje uporabiti, vedeti zakaj je v dani situaciji nekaj boljše od drugega ...

⁴ Ustrezno podčrtajte in/ali dopišite.

NOTRANJA UČNA DIFERENCIACIJA

	Drži	Ne drži	
1. Učencem, ki imajo težave z branjem, je znotraj pouka zagotovljena (individualna ali skupinska) učna pomoč.			
2. Organizirana je medsebojna pomoč: boljši bralci pomagajo slabšim bralcem.			
3. Slabši bralci imajo individualizirane programe (prilagojene ⁵ cilje, vsebine, učne dejavnosti, načine preverjanja ...).			
4. Učitelj uporablja posebne strategije za pomoč slabšim bralcem.			
5. Učitelj uporablja posebne strategije za spodbujanje dobrih bralcev.			
6. Povratne informacije o dosežkih in navodila za nadaljnje delo so diferencirana, različna za različne učence (individualizirane in personalizirane).			
7. Učitelj vključuje kompleksnejše naloge, za izvajanje katerih je potrebno iskanje in branje po različnih virih.			
8. Učitelj ima do vseh učencev dovolj visoka pričakovanja ⁶ .			
9. Učiteljeve zahteve do učencev (kriteriji za napredek – individualni in individualizirani programi) so jasne in razumljive.			
10. Slabšim bralcem so na voljo bralni pripomočki in podporna gradiva.			

⁵ Podčrtajte ali dopišite, kaj vse imajo učenci prilagojeno in komentirajte prilagoditve (dovolj visoka pričakovanja za vsakega posameznega učenca).

⁶ Učni izzivi so dovolj zahtevni, primerni posameznim učencem (dobri bralci imajo zahtevnejše izzive – berejo, tvorijo ... obsežnejša, zahtevnejša, kompleksnejša ... besedila, prikaze; slabši bralci so spodbujeni k nadgradnji trenutnih bralnih idr. komunikacijskih zmožnosti ...).

UČNI JEZIK IN UČNI POGOVOR

	Drži	Ne drži	
1. Učitelj s pedagoškim dialogom ustvarja spodbudno razpoloženjsko ozadje učnega procesa.			
2. Učitelj govori v knjižnem jeziku.			
3. Učenci govorijo v knjižnem jeziku.			
4. Učitelj (po potrebi) učence usmerja k rabi knjižnega jezika v vseh učnih situacijah.			
5. V učnem procesu prevladujejo odprta vprašanja, ki zahtevajo daljše odgovore, dopuščajo raznovrstne interpretacije.			
6. Učni pogovor vodi učence k samostojni nadgradnji in/ali izgradnji novega znanja.			
7. Učitelj z vprašanji in nalogami spodbuja različne dejavnosti, ravni razumevanja in znanja.			
8. Učitelj opazi morebitna neskladja v razumevanju snovi/besedil/-a in jih rešuje v interakciji z učenci.			
9. Učitelj spodbuja in prisluhne pobudi ter vprašanjem učencev.			
10. Pobude/vprašanja učencev smiselno vključi v učni pogovor.			
11. Učitelj učence spodbuja k aktivnemu sodelovanju v učnem pogovoru, daje jim sprotne povratne informacije.			

dr. **Karmen Pižorn**, Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani, mag. **Katica Pevec Semec**, Zavod RS za šolstvo, dr. **Saša Jazbec** in dr. **Alja Lipavc Oštir**, Filozofska fakulteta, Univerza v Mariboru

ZGODNJE UČENJE IN POUČEVANJE TUJIH JEZIKOV V PRVEM VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEM OBDOBJU

UVAJANJE TUJEGA JEZIKA V PRVO TRILETJE OŠ

ZAKAJ ZGODAJ?

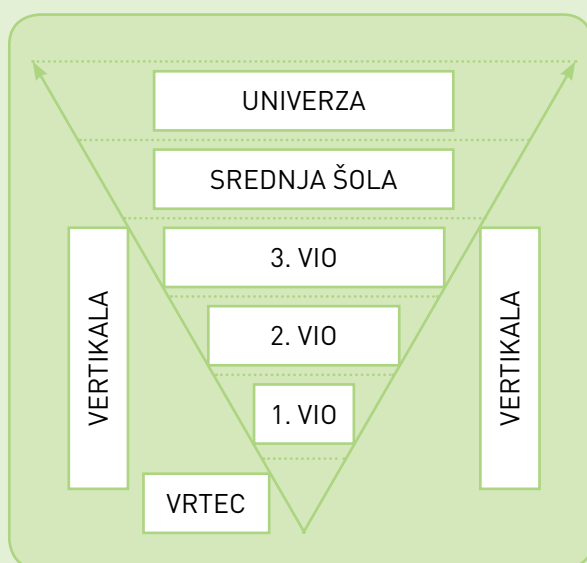
- več časa
- jezikovna nadarjenost
- izgovorjava
- sproščen odnos do napak
- zaznavanje glasov
- cilj: funkcionalna večjezičnost

UČNI PRIPOMOČKI?

- obstoječi
- slikanice v tujem jeziku
- IKT
-

KAKO? DEJAVNIKI USPEHA?

- šolska klima naklonjena večjezičnosti
- celostni pristop
- vpetost v druge predmete
- pomen pred obliko
- brez učbenika
- veččutno poučevanje
- varno okolje
- količina tujejezikovnega vnosa
- vertikalna
- usposobljeni učitelji

IZVEDBA?

- načelo: manj in večkrat
- 3 krat po 30 minut?
- integrirano oz. kot dodatne ure
-

STARŠI?

- informiranje
- pričakovanja
- sodelovanje
- pomoč

Začeti dovolj zgodaj (vrtec? 1. VIO?), upoštevati didaktiko zgodnjega učenja, ustrezno izobraziti učitelja.

Ponudba tujih jezikov oz. nevarnost enojezične angleške tujejezičnosti! In kje so neangleščine?

Jezikovna politika EU: model 1+2. Razlogi: od kulturnih do dodane gospodarske vrednosti.

Nov položaj TJ2 v OŠ: od 4. do 9. razreda kot neobvezni izbirni predmet.

Problem: kako zagotavljati vertikalo?

Rešitev: izbor najugodnejšega koncepta glede na določila iz ZUJF-a.

Koncept 1: učenec se odloči za 6 let učenja TJ2.

Koncept 2: določene so vstopne točke, tj. v 4., 5. in 7. razredu.

Koncept 3: učenci 4. razreda so enotna skupina, učenci 5. in 6. razreda se delijo po predznanju, ravno tako učenci 7., 8. in 9. razreda. Rezultat: kombiniran pouk po spretnostih in ne po razredih.

Koncept 4: ga ni, učitelj izvaja individualizacijo.

Priložnosti:
1. uvedemo nove pristope (CLIL!)
2. pouk TJ2 gradimo na usvojenih spretnostih TJ1
3. pouk TJ2 prilagodimo kognitivnemu razvoju učenca
4. izbor TJ2 prilagodimo regionalnemu principu

Funkcionalno večjezična učenka/ učenec

izhodiščno znanje vseh jezikov nivelirano glede na ravni SEJO: A1 do A2+

zagotavljanje vertikale v srednji šoli glede na koncepte 1-4

dr. **Robi Kroflič**, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, mag. **Barbara Kelbl**, Kinodvor, mag. **Nataša Bucik** in **Nada Požar Matijašič**, Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, **Vlado Pirc**, Zavod RS za šolstvo

VKLJUČEVANJE KULTURE V VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEM PROCESU

XXI. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV OSNOVNEGA ŠOLSTVA
Gradivo za udeležence

Partnersko sodelovanje med VIZ in kulturnimi ustanovami

- nacionalne smernice za kulturno-umetnostno vzgojo v vzgoji in izobraževanju
- kulturno-umetnostna vzgoja: priročnik s primeri dobre prakse iz vrtcev, osnovnih in srednjih šol
- Kulturni bazar in www.kulturnibazar.si

Stičišče vzgoje in izobraževanja ter kulture

- dr. Robi Kroflič: pomen kulture in umetnosti v vzgoji in izobraževanju
- mag. Barbara Kelbl: primer dobre prakse na področju FILMSKE VZGOJE (deficitarno področje)
- razprava: različne možnosti vključevanja kulturnih vsebin v pedagoškem procesu

Robi Kroflič
Pomen kulture in umetnosti v vzgoji in izobraževanju

»Osebnostno mislim, da je čar umetnosti v tem, da nikoli ne vemo, kaj bo doseglo kakšen učinek, in še manj, kako bo delovalo v kasnejšem času.« (Čander, M. (2012) Naloge umetnosti spet postajajo substančne, str. 8-9)

Vloga umetnosti v vzgoji in izobraževanju

- Antika: ena ključnih človeških dobrin (uživanje v lepem) in „orodje“ za globlje spoznavanje upodobljene realnosti (Aristotel)
- Srednji vek: vizualizacija svetopisemskih sporočil za nepismene vernike
- Renesansa: kritična refleksija družbene stvarnosti (Bosch)
- Romantika: medij sporočanja temeljnih resnic obstoječe kulturne tradicije (pedagogizacija umetnosti)
- Prelom 19. in 20. stoletja: zapolnilev prostega časa (pragmatizem: Spencer) in postopen umik umetnosti iz osrednjega dela(pred)šolskih kurikulumov na „obrobje“

- Druga polovica 20. stoletja: postopna ponovna afirmacija umetnosti v vzgoji in izobraževanju, a bolj v teoriji kot v praksi (postmodernizem)

Vse našteje vloga umetnosti so še danes aktualne, pridružujejo pa se jim nove utemeljive pomena umetniške izkušnje za razvoj človeka in človečnosti.

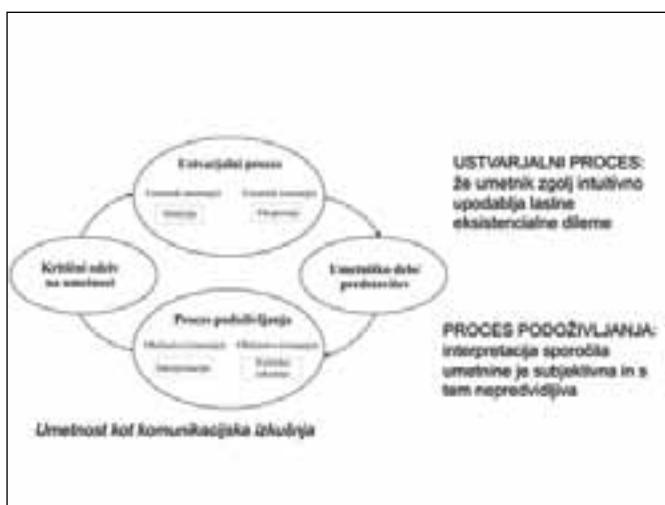

Prednosti umetnosti kot medija vzgoje in izobraževanja

- Umetnina angažira celoten spekter človekovih senzornih, intelektualnih, emocionalnih in motivacijskih plasti osebnosti.
- Kot taka omogoča oseben, angažiran, izkustven stik z upodobljeno vsebino in s tem krepitev številnih, za prosocialnost in moralo pomembnih osebnostnih lastnosti in dimenzij:
 - zmožnosti uživanja v lepem
 - mimetičnega upodabljanja kot ustvarjalne rabe alternativnih jezikov
 - zavedanje pomena zgodbe/naracije, ki je tudi osnovna struktura naše identitete

- umetniške imaginacije
- občutljivosti za upodobljeno tematiko (ko v na prvi pogled nezanimivem in pomensko praznem dogodku prepoznamo duhovno polnost pomenov)
- premagovanje strahov in stereotipov (ko nas soočenje z drugačnostjo upodobljene osebe prisili v razmislek o lastnih skritih (drugačnih) plasteh doživljanja)
- katarzo
- umetnost kot „orodje“ razvoja različnih inteligentnosti (Gardnerjeva teorija mnogoterih inteligentnosti)
- umetnost kot „orodje“ spodbujanja kreativnosti (Robinson)
- notranja vrednost ukvarjanja z umetnostjo za umetnika in odjemalca umetnine (RAND študija 2004):

- umetnost kot eden najprimernejših medijev za razvoj identitete, sebstva in moralne samopodobe otroka/mladostnika (Kroflič – oblikovanje celovitega induktivnega vzgojnega pristopa)

»Vživetje v umetniško kreirano osebo oziroma dogodek, sočutje z njeno usodo, ukinjanje ego fantazij o samemu sebi kot središču sveta, refleksija dogodkov, ki se meni samemu morda nikoli ne bodo zgodili, zmožnost ustvarjanja vizij o možnih svetovih, ki ukinjajo izvorno sebičnost in nepravilnost, so komponente imaginacije in hkrati kapacitete, ki poglobljajo posameznikovo etično zavest.«

(Kroflič (2007). Vzgojna vrednost estetske izkušnje)

Ovire in nevarnosti vzgoje preko umetniškega doživetja

- Ker učinek srečanja z umetnino ni predvidljiv, se bojimo neideološke, odprte razprave o možnih pomenih umetniškega sporočila.
- Ker vztrajamo na podobi otroka/mladostnika kot bitja potreb in kot nezmožnega kompetentnega ustvarjanja ali interpretacije umetnine:
 - posegamo v vrtcih in šolah po modelu vzgoje in izobraževanja za bodoče kompetentno ukvarjanje z umetnostjo
 - pomen umetnosti razlagamo direktivno in ne dopuščamo/spodbujamo otrokovo/mladostnikovo samostojno iskanje možnih pomenov

Kdo in na kakšen način naj posreduje umetniško izkušnjo otrokom/mladostnikom?

- **Vzgoja in izobraževanje o umetnosti:** za posredovanje vednosti o umetnosti in za razvijanje veščin umetniškega ustvarjanja usposobljeni pedagogi (likovni in glasbeni pedagogi, učitelji zgodovine umetnosti, učitelji materinščine in tujih jezikov).
- **Vzgoja in izobraževanje preko umetnosti:** za spodbujanje umetniškega doživljanja so mnogo pomembnejši stiki z „živo umetnostjo“, posredovani preko posameznih umetnikov in kulturnih institucij (gledališča, galerije, kino, koncertne agencije, muzeji itn.); tudi ta model zahteva znanja o primernih načinih spodbujanja umetniškega doživljanja in kritične refleksije umetniškega sporočila.

Umestitev umetnosti v (pred)šolski kurikulum

- *Posebno področje dejavnosti oziroma šolski predmet*
 - Omogoča sistematično posredovanje informacij o umetnosti, delno tudi razvijanje veščin rabe umetniških jezikov.
 - Zaradi prostorskih in časovnih omejitev ni primerno za spodbujanje doživljanja in refleksije umetniških dogodkov.
- *Povezovanje umetnosti z drugimi šolskimi vsebinami v obliki projektnega dela*
 - Omogoča daljše časovne sekvence, potrebne za bolj poglobljeno doživljanje, ustvarjanje in razumevanje.
 - Težje je podvrženo objektivnim kriterijem vrednotenja/ocenjevanja.

- *Ponudba obšolskih dejavnosti*
 - Omogoča občasen stik z umetnino.
 - Ne spodbuja dovolj stika z vzgojno-izobraževalnimi vsebinami po posameznih predmetnih področjih.
- *Program poglobljenega učenja (predlog kurikularne inovacije K. Egana)*
 - Učenec si na začetku šolskega leta izbere temo, ki ga zanima in o kateri bo razvil „ekspertno znanje (in veščine)“.
 - Šola mu določi enega ali več učiteljev, ki mentorirajo njegovo samostojno raziskovanje izbrane teme.
 - Mentorji spodbujajo učenca, da temo obravnava s čim več vidikov in s pomočjo različnih medijev sporočil (kombinacija strokovno-predmetnega in umetniškega pristopa).

- Učenčevo delo se ovrednoti s pomočjo ocenjevanja mape izdelkov (portfolio).
- S tem pristopom realiziramo tri pomembne cilje:
 - Učenec pridobi ekspertno znanje na enem področju.
 - Učenec pridobi veščine samostojnega, poglobljenega učenja.
 - Poveča se motivacija za učenje.

VIR: Egan, K. (2010). *Learning in Depth (A Simple Innovation That Can Transform Schooling)*. Chicago and London: The University of Chicago Press.

Nekaj primerov dobrih praks

- projekt *Kulturno Zlahčenje najmlajših* (vodilna institucija Vrtec Vodmat, Ljubljana) – 2009–2011
- projekt *Igraj se z mano* (sodelovanje Vrtca Vodmat, OŠPP ZU Janeza Levca, SPSŠ Bežigrad in Društva za kulturo inkluzije) – 2011
- obogatitvene projektne dejavnosti z vzgojno tematiko v TŠS Nova Gorica – del projekta *Reševanje vzgojnih vprašanj in kršitev šolskega reda v srednjih poklicnih in strokovnih šolah* (Center RS za poklicno izobraževanje)
- VIRI: spletne strani Vrtca Vodmat in CPI

Kinodvor – filmska vzgoja in program za otroke in mlade Kinobalon

Aktivni ogled filma

- izbira filma
- priprava na film
- ogled filma
- dejavnosti po ogledu

Priprava na ogled filma

- izbor sodobnih filmov in filmskih klasik
- priporočena starost
- teme za pogovor
- umestitev v predmetnik
- priporočene dodatne dejavnosti
- posebni programi
- ogled v drugih kinematografih **Art kino mreže Slovenije**

Kinobalon
Kino mreža Slovenije

Pedagoška gradiva in knjižice za otroke

- podpora učiteljem in staršem
- podatki o filmu, podrobnejša vsebina, zanimivosti o nastanku, o ustvarjalcih
- vsebine, ki jih film izpostavlja
- tematska izhodišča za pogovor
- predlogi za dodatne dejavnosti
- napotila za nadaljnje branje
- približati film otrokom skozi igro in pripoved

Pogovori in dodatne dejavnosti po ogledu

- pogovori
- delavnice
- sodelavci Kinobalona
- zunanji strokovnjaki
- avtorji – živi stik z ustvarjalci
- v kinu
- v šoli

Primer – Pobalinka

Tomboy, Céline Sciamma, Francija, 2011, 82 minut,
distribucija Demium 10+

Kinodvor **Cinebalne**
Kino za vse generacije

KULTURA SE PREDSTAVI

Skrb za razvoj načrtno in kakovostne kulturno-umetnostne vzgoje je ena od prioritet na področju vzgoje, izobraževanja ter kulture, saj strokovnjaki po svetu in pri nas prepoznavamo, da so izkušnje otrok in mladih s kakovostno kulturno-umetnostno vzgojo ključne za njihov celostni razvoj. Otrokom in mladim je treba omogočiti spoznavanje različnih področij umetnosti in različnih načinov izražanja in komuniciranja (z besedami, gibi, slikami, glasbo ...). Skladno z Nacionalnim programom za kulturo si na Ministrstvu za izobraževanje, znanost, kulturo in šport v sodelovanju z Zavodom RS za šolstvo ter kulturnimi ustanovami iz vse Slovenije prizadevamo z različnimi ukrepi povečati dostopnost kulture otrokom in mladim ter spodbuditi njihovo lastno ustvarjalnost in udejstvovanje na področju kulture. S tem postavljamo temelje za ustvarjalno in produktivno družbo.

VABILO NA KULTURNI BAZAR 2013

Organizatorji prireditve, MIZKŠ, ZRSŠ ter izvršni producent Cankarjev dom v Ljubljani, vabimo strokovne delavce vzgojno-izobraževalnih zavodov **12. marca 2013** v Cankarjev dom v Ljubljani na Kulturni bazar 2013.

Kulturni bazar bo kot doslej organiziran kot enodnevno brezplačno strokovno usposabljanje za vse, ki se v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah ukvarjajo s kulturno-umetnostno vzgojo otrok, učencev in dijakov (udeleženci prejmejo potrdilo o udeležbi), zato predlagamo, da ga vključite v svoje letne delovne načrte za šolsko leto 2012/2013.

Enodnevna prireditev široko odpre vrata Cankarjevega doma – na razstavnih prostorih v dveh predverjih predstavlja svojo bogato ponudbo **več kot 200 kulturnih ustanov**, pri izvedbi dogodka sodeluje **več kot 400 kulturnih delavcev**. V predavalnicah in dvoranah se v enem dnevu zvrsti **več kot 50 kulturno-vzgojnih dogodkov**: strokovna predavanja, delavnice in razprave z različnih področij, vodeni ogledi predstav (gledališke, glasbene, plesne, filmske ...), razstav ter nastopi ustvarjalcev in umetniških skupin.

Program prireditve bo objavljen v začetku januarja 2013 na spletni strani www.kulturnibazar.si.

Od leta 2011 naprej vabimo v popoldanskem času na ogled razstavnih prostorov in prireditev tudi širšo javnost – vse, ki jih kultura zanima, zlasti pa otroke in mlade ter njihove starše in stare starše.

KATALOG PONUDBE KULTURNO-UMETNOSTNE VZGOJE ZA ŠOLSKO LETO 2012/2013

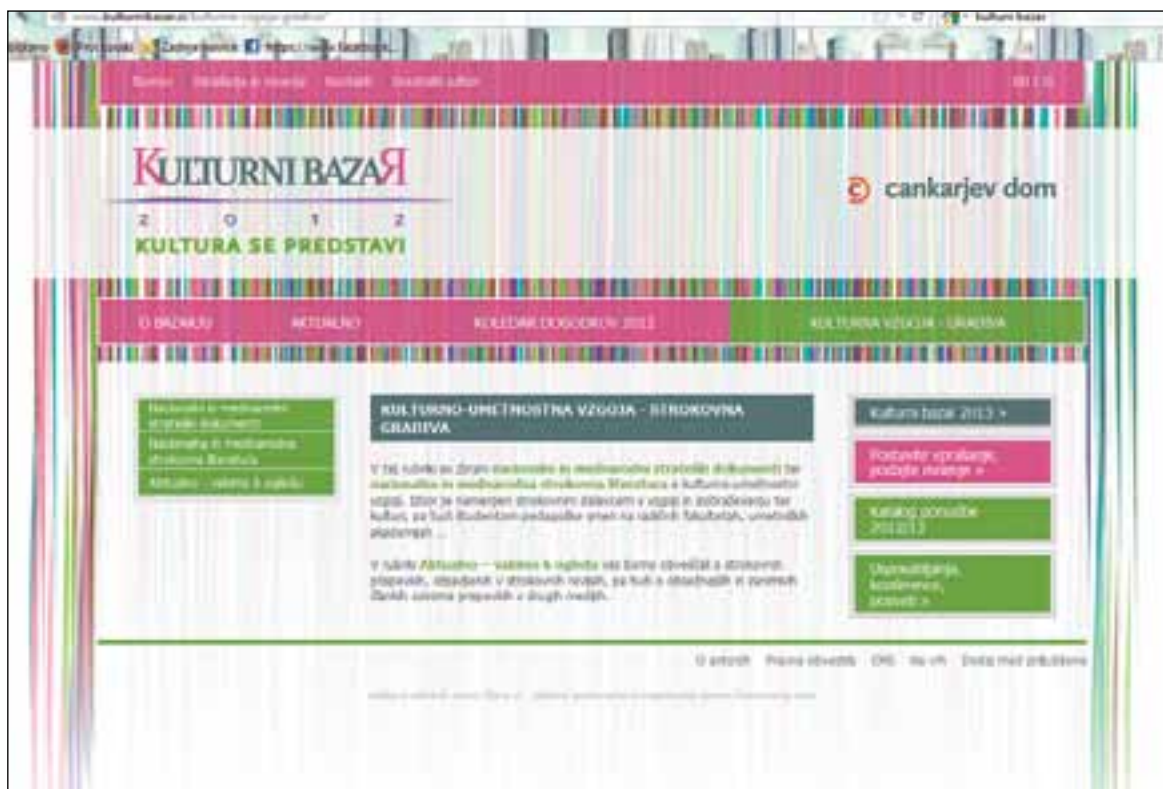
Tudi letos smo pripravili *Katalog ponudbe kulturno-umetnostne vzgoje za šolsko leto 2012/2013*, ki so ga prejeli vsi vzgojno-izobraževalni zavodi v Sloveniji, v e-obliki pa je dostopen na spletni strani www.kulturnibazar.si.

Katalog je odličen pripomoček za načrtovanje kulturno-umetnostnih dejavnosti v vzgojno-izobraževalnih zavodih, saj na enem kraju predstavlja osnovno ponudbo kakovostnih ponudnikov iz vse Slovenije. Je tudi informator za vse, ki želijo spodbujati ustvarjalnost otrok in mladih skozi inovativne kulturno-vzgojne projekte.

Katalog je odličen pripomoček za načrtovanje kulturno-umetnostnih dejavnosti v vzgojno-izobraževalnih zavodih, saj na enem kraju predstavlja osnovno ponudbo kakovostnih ponudnikov iz vse Slovenije. Je tudi informator za vse, ki želijo spodbujati ustvarjalnost otrok in mladih skozi inovativne kulturno-vzgojne projekte.

www.kulturnibazar.si

Uveljavitev Kulturnega bazarja kot osrednje nacionalne predstavitve kulture v strokovni in širši javnosti nas je spodbudila k pripravi posebne spletne strani www.kulturnibazar.si. Namenjena je zlasti strokovnim delavcem v vzgoji in izobraževanju, kulturi, pa tudi širši strokovni javnosti. S svojimi vsebinami in nasveti bo olajšala načrtovanje kulturnih dejavnosti v vrtcih in šolah, saj vse leto sprti seznanja z novostmi na področju kulturne vzgoje na **regionalni** in **nacionalni ravni**. Spletna stran je lahko koristen vodnik za otroke, mlade in njihove starše ter vse, ki jih kultura zanima in iščejo zamisli za kakovostno ter ustvarjalno preživljanje prostega časa.

V rubriki **Koledar kulturnih dogodkov** najdete obvestila o pomembnejših nacionalnih novostih na področju kulturno-umetnostne vzgoje. V rubriki **Kulturna vzgoja – gradiva** so zbrani **nacionalni in mednarodni strateški dokumenti** ter **nacionalna in mednarodna strokovna literatura** o kulturno-umetnostni vzgoji. V rubriki **Aktuelno – vabimo k ogledu** obveščamo o strokovnih prispevkih, objavljenih v strokovnih revijah, pa tudi o obsežnejših in zanimivih člankih oziroma prispevkih v drugih medijih.

KULTURNO-UMETNOSTNA VZGOJA: priročnik s primeri dobre prakse iz vrtcev, osnovnih in srednjih šol

Pri Založbi Zavoda RS za šolstvo je izšel priročnik **Kulturno-umetnostna vzgoja: priročnik s primeri dobre prakse iz vrtcev, osnovnih in srednjih šol**. Priročnik, v katerem so objavljene **nacionalne smernice za kulturno-umetnostno vzgojo v vzgoji in izobraževanju**, predstavlja temeljna izhodišča za izvajanje kulturno-umetnostne vzgoje po vsej vertikali od vrtcev do srednjih šol. Pripravljavci (predstavniki Zavoda RS za šolstvo, šolskega in kulturnega ministrstva, fakultet, kulturnih ustanov ter vzgojno-izobraževalnih zavodov – od vrtcev do srednjih šol) so pri snovanju upoštevali, da spodbudne kulturne izkušnje prispevajo k celostnemu razvoju mladih. Priročnik je namenjen strokovnim delavcem v vzgoji in izobraževanju ter kulturi, in tudi vsem tistim, ki se zavedajo pomena načrtnega razvoja kakovostne kulturno-umetnostne vzgoje.

V priročniku je po poglavjih predstavljenih osem področij umetnosti: **bralna kultura, filmska, glasbena, gledališka umetnost, intermedijske umetnosti, kulturna dediščina, likovna ter plesna umetnost**. Po posameznih poglavjih je predstavljeno vsako umetnostno področje, izpostavljene so možne **partnerske povezave s kulturnimi ustanovami**, dodan je izbor literature in spletne povezave. Predstavljeni so nekateri **primeri dobre prakse iz vrtcev, osnovnih in srednjih šol**, ki pokažejo,

kako je mogoče na različne načine dosegati cilje in slediti načelom kulturno-umetnostne vzgoje. V posebnem poglavju **Mrežni primeri dobre prakse** pa so predstavljeni primeri, ki združujejo načrtno sodelovanje več vzgojno-izobraževalnih zavodov in kulturnih ustanov oziroma umetnikov ter tudi več področij umetnosti. Ti primeri še posebej izpostavljajo medpredmetno in medpodročno povezovanje ter kroskurikuralnost, ki je bistvo kulturno-umetnostne vzgoje.

Sočasno s tiskanim priročnikom je izšla tudi dopolnjena in nadgrajena spletna različica priročnika, ki je objavljena na spletni strani Kulturnega bazarja: www.kulturnibazar.si

in na spletni strani Zavoda RS za šolstvo: <http://www.zrss.si/kulturnoumetnostnavzgoja>.

V spletnem priročniku so razširjene predstavitve področij, dodani so primeri dobre prakse s spletnimi povezavami na VIZ in kulturne ustanove, slikovno gradivo in videi.

Priročnik je bil izdan s finančno podporo Ministrstva za šolstvo in šport in so ga brezplačno prejeli vsi vzgojno-izobraževalni zavodi v Sloveniji.

NACIONALNI PROJEKT »RASTEM S KNJIGO OŠ«

V šolskem letu 2012/2013 že sedmič poteka nacionalni projekt spodbujanja bralne kulture »**Rastem s knjigo OŠ 2012**« – **izvirno slovensko mladinsko leposlovno delo vsakemu sedmošolcu**«, ki ga izvajamo Javna agencija za knjigo RS (JAK), Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, Združenje splošnih knjižnic ob podpori Zavoda RS za šolstvo, Društva šolskih knjižničarjev Slovenije in Društva slovenskih pisateljev ter v sodelovanju s splošnimi knjižnicami, slovenskimi osnovnimi šolami, osnovnimi šolami s prilagojenim programom, zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami in zamejskimi osnovnimi šolami.

Cilji nacionalnega projekta Rastem s knjigo OŠ so:

- spodbujanje dostopnosti kakovostnega in izvirnega slovenskega mladinskega leposlovja;
- promocija vrhunskih domačih ustvarjalcev mladinskega leposlovja;
- spodbujanje motivacije za branje pri šolarjih in njihovega obiskovanja splošnih knjižnic;
- motivacija založnikov k večjemu vključevanju sodobnih slovenskih piscev v založniške programe za mladino ter povečevanje deleža izdanega izvirnega slovenskega mladinskega leposlovja.

JAK vsako leto izbere mladinsko leposlovno delo slovenskih avtorjev, primerno za sedmošolce. Vsak sedmošolec prejme izbrano knjigo ob organiziranem obisku najbližje splošne knjižnice. Obisk knjižnice vključuje spoznavanje informacijsko-knjižničnih znanj, seznanjanje z najnovejšim mladinskim leposlovjem, predstavitev avtorjev in knjige. Knjige dobijo tudi učenci šol v zamejstvu (Avstrija, Italija, Madžarska).

Uradni začetek projekta je vsako leto 8. septembra ob mednarodnem dnevu pismenosti.

Za letošnje šolsko leto (2012/2013) je izbrana knjiga pisatelja **Tadeja Goloba ZLATI ZOB** z ilustracijami **Cirila Horjaka**, ki je izšla pri Založbi Mladinska knjiga (22.000 izvodov).

Več o projektu si lahko preberete na: http://jakrs.si/rastem_s_knjigo/.

XXI. STROKOVNO SREČANJE
 RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV OSNOVNEGA ŠOLSTVA

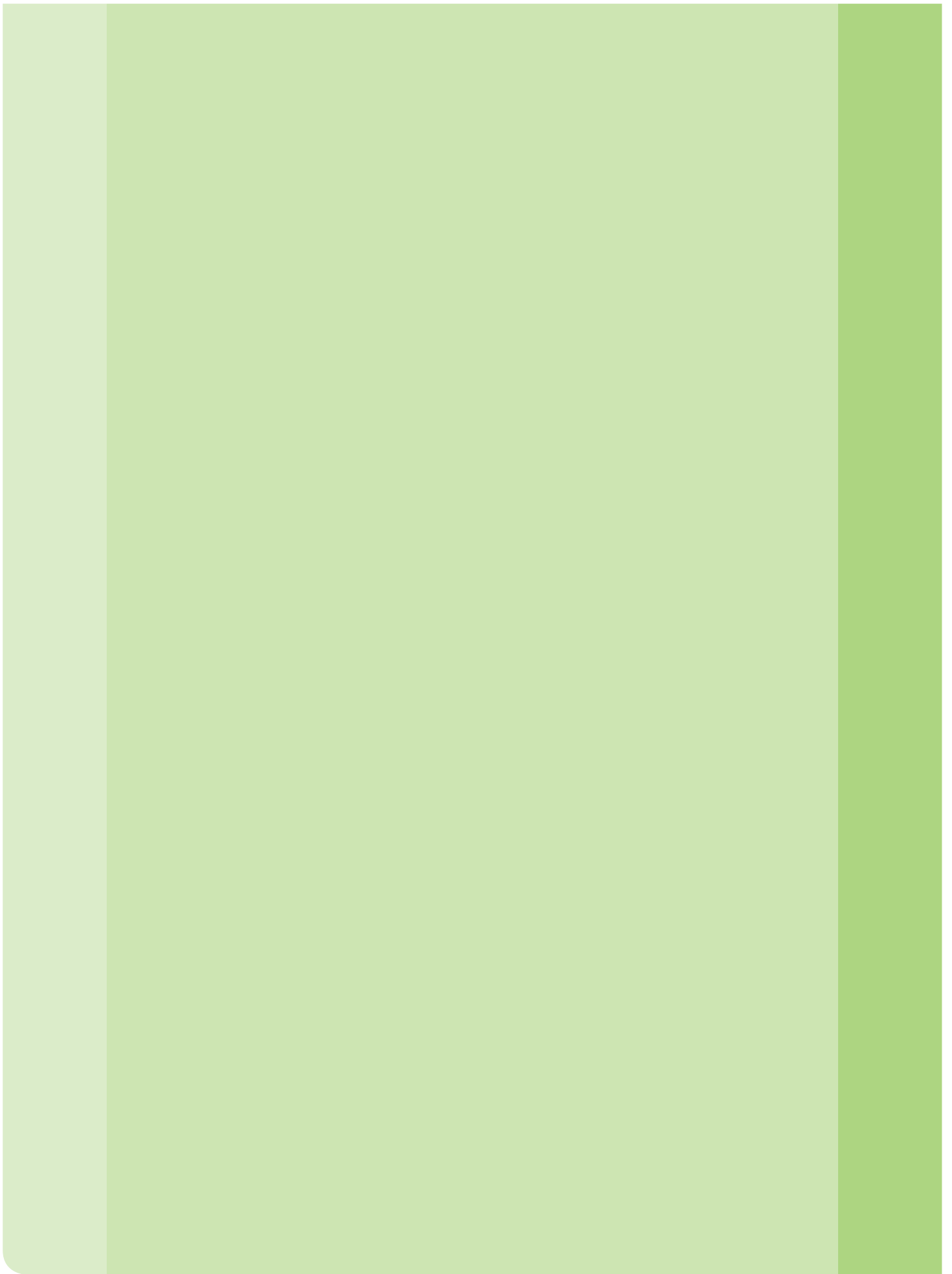
Gradivo za udeležence

XXI. STROKOVNO SREČANJE
RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV OSNOVNEGA ŠOLSTVA

Gradivo za udeležence

Šola za ravnatelje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

XXI. strokovni posvet

RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV
OSNOVNEGA ŠOLSTVA

Gradivo za udeležence

12.-13. november 2012